

Hyvinvointivaliokunnan jäsenten vaali

Khall 07.12.2022 § 283
427/00.00.01.01/2022

Valmistelija kunnanjohtaja Pasi Ahoniemi, p. 044 7500 001.

Kuntalain 32 §:n mukaan toimielinten jäsenet valitaan valtuuston toimikaudeksi, jollei valtuusto ole päättänyt, että heidän toimikautensa on valtuuston toimikautta lyhyempi. Paltamon kunnan hallintosäännössä toimielinten toimikaudeksi on määrätty valtuuston toimikausi lukuun ottamatta kunnanhallitusta, jonka toimikausi on kaksi vuotta (2021-2023).

Yleiset valintaperusteet ja kriteerit

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan.

Valtuustoehdokkaaksi voidaan asettaa vain henkilö, joka on antanut kirjallisen suostumuksensa valtuutetun toimen vastaanottamiseen. Luottamushenkilön tai henkilön, joka on ehdolla muuhun luottamustoimeen kuin valtuutetuksi, on valtuuston tai asianomaisen toimielimen pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Yleisestä vaalikelpoisuudesta kunnan luottamustoimeen säädetään kuntalain 71 §:ssä ja 72-77 §:ssä säädetään vaalikelpoisuuden rajoituksista eri toimielimiin. Vaalikelpoisuuden rajoitukset rajaavat kuntalaisten oikeutta osallistua kunnan hallintoon tai jonkin toimielimen hallintoon sen jäsenenä. Vaalikelpoisuus on tarpeen erottaa esteellisyydestä, jolla tarkoitetaan ao. henkilön puolueettomuuden vaarantumista yksittäisten asioiden käsittelyssä. Valtuutetun esteellisyydestä on määräykset kuntalain 97 §:ssä ja muun toimielimen jäsenen esteellisyydestä hallintolain 27-30 §:ssä.

Paltamon kunnassa siirrytään valiokuntamalliin 1.1.2023 lukien valtuuston päätöksen 15.11.2022 § 40 mukaisesti. Valiokuntamallista säädetään kuntalain 31:ssä.

Varsinaisia päätöksentekuelimiä kunnassa on vain kaksi, kunnanhallitus ja valtuusto. Lisäksi on lakisääteisiä lautakuntia. Valiokuntien tehtävä on ohjata sekä linjata asioiden valmistelua.

Vaalikelpoisuus lautakuntaan ja valiokuntaan

Kuntalain 74 §:n mukaan vaalikelpoinen lautakuntaan ja valiokuntaan on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

- asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan alainen kunnan palveluksessa oleva henkilö;

- henkilö, joka on asianomaisen lautakunnan tai valiokunnan tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
- henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle asianomaisessa lautakunnassa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Pääasiallisesti henkilöstöasioita hoitavaan toimielimeen sovelletaan, mitä kuntalain 73 §:n 2 momentissa säädetään.

Paltamon kunnan hallintosäännön 21 §:n mukaan valiokuntien jäsenten tulee olla valtuutettuja tai varavaltuutettuja. Valiokuntien puheenjohtajien tulee olla valtuutettuja. Valtuuston päätöksen (15.11.2022 § 40) mukaisesti kunnassa toimii 1.1.2023 lukien elinkeinovaliokunta ja hyvinvointivaliokunta, joissa molemmissa on seitsemän jäsentä.

Laki miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta

Miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta annetun lain 4 a §:ssä säädetään julkisen hallinnon ja julkista valtaa käyttävien toimielinten kokoonpanosta. Ko. määräys edellyttää, että kunnallisissa toimielimissä tulee olla sekä miehiä että naisia vähintään 40 %, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Tämä määräys koskee kaikki kunnan toimielimiä lukuun ottamatta kuntien valtuustoja, jotka valitaan yleisillä vaaleilla.

Miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukaan sukupuolikiintiön on toteuduttava sekä varsinaisten että varajäsenten kohdalla. Sen sijaan laki ei vaadi, että varsinaisen jäsenen ja hänen henkilökohtaisen jäsenen olisi oltava samaa sukupuolta. Tasa-arvomääräys ei koske puheenjohtajistoa. Muotoutuneen oikeuskäytännön mukaan sukupuolikiintiö koskee myös kunnan valitsemia edustajia kuntayhtymän toimielimiin.

Vaalin toimittaminen

Vaalin toimittamisesta säädetään kuntalain 105 §:ssä sekä kunnan hallintosäännön 14 luvussa. Pääsääntöisesti käytetään enemmistövaalia, jolloin vaalissa tulevat valituksi eniten ääniä saaneet. Mikäli valittavia on kaksi tai useampia, voidaan vaali toimitaa suhteellisena, mikäli sitä vaatii ryhmä, joka voi saada valituksi vähintään yhden ehdokkaansa.

Esittelijä

kunnanjohtaja Pasi Ahoniemi, p. 044 7500 001.

Kunnanjohtajan päätösesitys:

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto

1) valitsee hyvinvointivaliokuntaan seitsemän jäsentä toimikaudeksi 1.1.2023 - 31.5.2025

2) nimeää yhden valiokunnan jäsenistä puheenjohtajaksi ja yhden

varapuheenjohtajaksi toimikaudeksi 1.1.2023 - 31.5.2025.
Hallintosäännön 21 §:n mukaan valiokunnan puheenjohtajan ja
varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Kunnanhallitus: Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan päätösehdotuksen.

Toimeenpano: kunnanvaltuuston käsittelyyn
Muutoksenhakukiello (asia koskee valmistelua)